

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

57. letnik.

Ogri pazno zasledujejo naše volilno gibanje. Zlasti jih zanima usoda ogrske manjšine v Jugoslaviji in zgražajo se nad nasiljem orjuncev. — Po ogrskih mestih, zlasti v Budimpešti silno naraščajo druginja. — Ogrska krona je v Zürichu sicer že pol leta precej stalna, doma pa nima nobene veljave in se zlasti živilsko cene stalno dvigajo. To je slabo znamenje za poljedelško državo in v vsakem oziru plod slabe vladne politike ki ne zna urediti pravih odnošajev do sosedov.

Navodila za volitve.

1. Volilna skrinjica Slovenske ljudske stranke je druga (štev. 2). Letos imajo prvo volilno skrinjico dr. Kukovčevi demokrati. Zaupniki in agitatorji, **pojasnite**

ITALIJA.

Predsednik vlade in vodja fašistov Mussolini je tožil svoje vročerkvne pristaše, naj se ne razburjajo radi izpraznitve ozemlja v Dalmaciji, češ, da se bo znal italijanski živeti tudi v Jugoslaviji ohraniti in celo razširiti ter da se ni vseh dni konec. — Italijanski listi pridno zasledujejo gibanje jugoslovanskih fašistov. Eni pripovedujejo z velikim zadovoljstvom, da tudi naša vlada podpira fašiste ter se tako od italijanske ne razlikuje, drugi, zlasti socialistični pa opozarjajo na veliko nevarnost fašizma, ki se je razpredel po celim svetom in nima bistvenih razlik. — Italijanska fašistovska vlada kruto preganja ter obsoja vse delavce, pri katerih se najde proglas, ki ga je Rusija izdala na delavce telega sveta proti fašistom.

GRSKA.

Revolucionarni vladni odbor se je iz previdnosti odrekal oboroženega nastopa proti Turčiji, pripravljala ljudsko glasovanje glede vladavine, republikanci so pa v večini in tako so monarhiji dnevi šteti.

ZASEDENO PORUHRJE

preživlja težke čase. Ljudstvo tlači oholo francosko vojaštvo, proizvod pa silno pada. To se pozna tudi v Franciji, kjer draginja silno narašča in kmalu se bo poznalo po celi Evropi, ker je francoska zasedba za dolgo časa onemogočila vsako gospodarsko obnovo. — Francija se še brani vsakega posredovanja, pa prej ali slej se bo morala udati, ker prihajajo iz Anglije vedno močnejši in ostrejši glasovi proti zasedbi.

Turčija.

Narodna skupščina v Angori je proučila zavezniške predloge, sedaj pa stavlja svoj predlog, po katerem naj bi na petroleju bogati Mosul, za katerega se je pušilo par velesil, Turčiji pripadal. — Turčija se zaveda svoje moči v pričo napetosti in neslogi med zavezniki.

Iz protikrimske politike.

Drofenik in slovenska avtonomija. Samostojni voditelji vodijo svoje nerazsodne pristaše za nos z nekako slovensko samoupravo, katero bodo centralisti mi lostljivo podelili slovenskemu narodu. Ta samouprava bo takšna, da slovenski kmet nikjer ne bo imel ničesar govoriti. Državna uprava bo v rokah uradnikov, ki ne bodo odgovorni zastopnikom slovenskega kmeta, marveč samo beogradskim ministrom. Sola bo popolnoma v rokah učiteljev, ki bodo ne zastopniki staršev, katerim bi bili odgovorni za vzgojo otrok, marveč samo le državnim uradnikom. Nad šolo v Sloveniji bo samo komandirala država, to je, minister v Beogradu. To je slovenskim samostojnežem čisto prav. Iz celega srca je to odobral poslanec Drofenik v svojem govoru v zakonodavnem odboru 14. marca 1922. Rekel je dostojno: »Vse surske za osrednje (ljudske) in druge šole je prevzela država. Kdor mora nositi bremena, mora nositi tudi vso odgovornost. Če nismo sprejeli bremen za šolstvo na svoja pleča, mislim, da tudi ne moremo zahtevati, da nad njimi komandiramo.« Tako je dobesedno govoril ta modri samostojni poslanec in sedanjí nosilec samostojne kandidatne liste. Mislim, če bi samostojneži poslali svojega najbolj neumnega pristaša v Beograd, ne bi mogel bolj neumno govoriti, kakor je govoril Drofenik. Država baje plačuje šole. Od kod država dobiva denar? Menda iz davkov. In kdo plača te davke? Ljudstvo. Kdo mora torej komandirati nad šolo? Ljudstvo. Drofenika bo treba prej naučiti misliti, da ne bo blebetal takih neumnosti v Beogradu. Kdor glasuje za Drofenika, je sokriv takih neumnosti, ki jih on kvasi v narodni skupščini.

Drofenik zoper prevzetje vojnih posojil. Voditelj štajerskih samostojnežev in nosilec njihove kandidatne liste, je orjaško velik prijatelj slovenskih kmetov in obrtnikov. Še predno je bil poslanec, se je na zborovanju odposlancev spodnještajerskih okrajnih in občinskih zastopov v Celju 11. in 12. septembra 1919 z vso odločnostjo izjavil proti temu, da bi naša država prevzela nekdanja avstrijska vojna posojila v naših krajih. Tako brani Samostojna in njen najbolj kričavi voditelj pravice in zahteve slovenskega kmeta. Samostojni hinavski kmetski prijatelji torej pridno podpirajo srbske centraliste, ki hočejo našega kmeta in obrtnika pripraviti ob njegov s težavo prišedeni denar, ki ga je slovenski kmet in obrtnik nagnjen in prisiljen vsled razmer dal za vojna posojila. In za takega človeka bi glasoval le eden slovenski kmet!

Drofenik, nosilec samostojne kandidatne liste za Spodnje-Štajersko, veže okoli po raznih krajih svoje ostudne otrobe. Kupecv pa ne najde nikjer. Preteklo nedeljo je hotel svojo samostojno kramo razložiti in razpečati v Slovenjgradu. Toda kmetje so navalili na njegovo politično stojnico ter raztepli njegovo samostojno politično robo, da je kričavemu Drofeniku zastal glas. Nekaj je brbljal, jadikoval in javkal, pa ni bilo priznanja, tudi usmiljenja ne, samo zasmeh in prezir. In samostojni politični kramarček Drofenik je pobral svoja šila in kopita ter jo odkuril z dolgim nosom in žalostnim obrazom iz Slovenjgradca.

Lažnjivost »Kmetijskega lista« in Drofenika. Iz Vuzenice poročajo: »Kmetijski list« piše, da je imel g. Drofenik dobro uspehi shod pri nas. Se par tako dobro uspehi shodov in gotovo bo Drofenik kot nosilec liste propadel. Velika veselost je vzbudilo odkritje »Kmet. lista«, da je g. poslanec Vladimir Pušenjak zboroval za zaklenjenimi vratmi. Menda so radi tega stari študent zdravniki, vsi Mravljaki in Sokoli-učitelji zajahali pesniškega konja in v nemškem ter slovenskem jeziku »spesnili« jako »duhovite« zabavljice na sijajno uspehi shod Kmetiske zveze in na vse udeležence. Le tako na-

prej, gg. liberalci, mi se bomo v bodoče ogibali Mravljakove hiše in vseh liberalnih »voditeljev« ter hodili v gostilno Lobenwein, četudi bodo liberalci od jeze popokali.

Politična prisoda in vodja slovenskih republikanecv dr. Novačan nam vedno očita v svojem listu, da je imela naša stranka v dobi Jugoslavije pet ministrov, ki dobivajo sedaj vsi mastno penzijo. Povemo dr. Novačanu in celi javnosti, da je imela doslej naša stranka štiri ministre in sicer: dr. Korošca, Gostinčarja (Kranjsko), dr. Jankoviča in Roškarja. Ti štiri ministri so bili tako kratko časa ministri, da dobiva penzijo samo eden minister in sicer dr. Korošec, ki je pa doslej daroval to penzijo za podporo naših revnih dijakov srednješolcev in visokošolcev. Dr. Novačan je bil dokaj časa v Beogradu in bi pač lahko znal (saj ve), koliko ministrov smo imeli doslej v vladi in koliko jih dobiva penzijo. A dr. Novačan nalašče in namenoma laže v tem oziru, samo da bi na demagoški način hujškal proti naši stranki in njenim voditeljem. Radovedno vprašanje politične prisode dr. Novačana smo s tem pojasnili in mu pravimo, da je navaden lažnjivec, ker trdi, da smo imeli pet ministrov in da vlečejo vsi penzijo. Za modre in količkaj preudarne dovolj.

Republikanski shod v Libanji je postal prava sijajna manifestacija za Kmetisko zvezo in njenega kandidata. Zbralo se je pretekli pustni torek nad 150 volilcev. Radičevemu agitatorju so tako izprašali vest, da je izjavil: »Pri vas ni nič, vsi ste zvezarji!« Ko so opravili tako z Radičevim hujškačem, je prišel na vrsto demokrat Petovar, odnosno njegova dva pristaša. Tudi ta dva so možje dobro podučili, potem pa zapodili. Da se ni nasprotnikom zgodilo še kaj hujšega, je pripisovali le poštenosti in resnosti naših mož in mladeničev in nastopu svetinjskega župnika g. Bratuška. Zborovanje je imenitno vodil Jožef Kozar.

Kostričniški republikanci nameravajo baje zidati svojo cerkev, kjer jim bo g. Novačan pridigoval, ker pridige v naši cerkvi se jim ne dopadejo več, kakor so zadnjič poročali v »Republikancu«. Imeli bi rajši, da bi se iz prižnic priporočalo krasti, goljufati in še druge take čednosti. Kaj ne, to bi bilo prijetno! Dopisniku v »Republikancu« pa priporočamo, naj se še drugič tako osmeši s svojo lažjo, kot se je v zadnjem dopisu. — Službe išče republikanska tajnica brez dela. 16.000 K na mesec pogoj.

Se osel gre samo enkrat na led! Dopis iz Strmece. Čvrkov Martinek si brusi pete za »Republikanca«. Kakor znano, je bil oče »Republikanca« poprej hud samostojnež. Ako je mesar Pucelj bil dober za ministra, zakaj bi tega ne zmoget dr. Novačan? Za to, da postane poslanec in minister, je ustanovil republikansko stranko in si najel priganjače. Republikanska stranka je torej samo prefarbana samostojna stranka. In to Vindiš, ali po domače Čvrkov Tinec. On hodi na shode tudi v druge kraje. Bodi tukaj vsem povedano, da Tinec ni invalid, ker ni bil v vojski! »Invalidstva« se je nalezel v domačem prepeštvu! Laž ima kratke noge! Za lažnjivce pa naših kroglic ne bomo dali!

Naša zborovanja

Shod dr. Korošca. V nedeljo, dne 4. marca, velik volilni shod v Murski Soboti za celo Prekmurje, po pozni sv. maši. Na shodu govori dr. Korošec. Zaupnike prosimo, da pripravijo vse potrebno, da bo shod prav dobro obiskan.

Dr. Anton Korošec dne 27. februarja ne bo imel shoda v Slov. Bistrici, ker je zadržan. Zato bo velik volilni shod v Slov. Bistrici dne 11. marca po drugem sv. opravilu v dvorani okrajne hranilnice. Somišljenike prosimo, da agitirajo za obilen obisk!

Dr. Korošec v Kozjem in Smarju. Dr. Korošec ima v nedeljo, dne 25. februarja ob pol 9. uri zjutraj (po ranem svetem opravilu) shod v Kozjem v okrajni hranilnici. V ponedeljek, dne 26. februarja ob 9. uri dopoldne pa ima shod v Smarju v prostorih gostilne Gradt.

Volilni shodi kandidata Zebota. Velik okrajni shod za celi okraj St. Lenart v nedeljo, dne 25. februarja po pozni sv. maši pri Arnušu, po ranem sv. opravilu pa pri Sv. Ani, popoldne isti dan pa v Slivnici pri gosp. Hollerju, p. d. »Steghanzla«. Somišljeniki, v boj za našo zmago!

Volilni shodi v ptujskem okraju. V nedeljo, dne 25. februarja se vršijo volilni shodi KZ (Slov. ljudske stranke) pri Sv. Andražu po rani sv. maši in pri Sv. Janžu na Dravskem polju po večernicah. — V nedeljo, dne 4. marca se vršijo shodi po rani sv. maši pri Sv. Barbari v Haložah, po pozni sv. maši na Zavrču in ob 2. uri v Turškem vrhu. Prosimo krajevne odbore, da priskrbijo za agitacijo in določijo zborovalne prostore.

Na Prihovi je v nedeljo, dne 4. marca po rani sv. maši shod Ljudske stranke in Kmetiske zveze. Govori dr. Jerovšek. Somišljeniki, pridite v obilnem številu.

Zborovanja dr. Hohnjeca: Nedelja, 25. februarja po ranem cerkvenem opravilu v Ločah, popoldne po večernicah pri Sv. Jerneju, ob 5. uri pa v Spod. Lažah. Nedelja, 4. marca, po rani sv. maši v Stranica, popoldne pa v Konjicah. Ponedeljek, 5. marca, ob 10. uri predpoldne pri Sv. Kunigundi na Pohorju. Torek, 6. marca ob 10. uri na Kobilju.

Volilni shodi v celjskem okrožju: 25. februarja: Slovenjgradec in St. Ilj pod Turjakom (Pušenjak); Smartno za Dreto (Steblovnik in Kuder); Nova Cerkev

(Dav. Krajnc in dr. Ogrizek); Dobrua (Dav. Krajnc); Višnjava (dr. Ogrizek); Trbovlje in Hrastnik (Kugovnik, Uranjek); Jurkloster (Hrastnik in Deželak); Sv. Križ na Slatini (J. Vrečko); Sevnica (Škoberne); Koprivnica (J. Deželak). — 26. februarja Smarje dr. Korošec. — 4. marca: Frankolovo in Smartno v Rož. dolini (Dav. Krajnc); Marija Reka (Uranjek); Griže (Kuder); Podsreda in Sv. Peter pod Sv. Gorami (Vrečko, Počivalšek in J. Deželak); Zabuškove (Škoberne); Pišce (tajnik Krajnc); Loka pri Zidanem mostu (dr. Ogrizek in M. Deželak).

Shodi v okrožju Mozirje—Slovenjgradec. Dne 23. februarja shod pri Sv. Križu nad Dravogradom, dne 24. v Nazarju, dne 25. v Slovenjgradu in St. Ilju pod Turjakom, dne 27. v St. Vidu nad Valdekom, dne 28. 2 shoda v župniji Smartin pri Slovenjgradu, dne 4. marca v Ribnici in v Breznu, dne 5. marca v Sv. Primožu na Pohorju, dne 6. v Marenbergu. Povsod govori posl. Vladimir Pušenjak.

Črešnjevci. V nedeljo, dne 11. t. m. je bil pri nas shod Slov. ljudske stranke. Bil je dobro obiskan. Na shodu sta govorila kandidat g. Stefan Falež in ravnatelj dr. Jerovšek. Shoda so se udeležili tudi samostojni in socialni demokratje, ki so bili popolnoma mirni. Vsi so odobraval izvajanja govornikov. Tudi na Črešnjevci se je ljudem začelo dani in so zapeljani samostojneži in socialisti spregledali, da so jih njihovi voditelji dozdaj vodili za nos.

V Laporju je bil 11. t. m. dobro obiskan shod KZ, na katerem sta govorila dr. Jerovšek in kandidat Falež. Laporčani bodo dne 18. marca po veliki večini glasovali za Slovensko ljudsko stranko ter obrnili hrbet socialistom.

Smartno na Pohorju se je po svojem mišljenju popolnoma spremenilo. Na shodu dne 18. t. m. je razvijal program Slov. ljudske stranke dr. Jerovšek. Govoril je tudi g. Hinko Gril iz Slov. Bistrice. Samostojnežem in socialistom je na Pohorju odklenalo. Ljudstvo je spoznalo njihove sleparije in prestopilo v tabor naše stranke.

Shod SLS v Doliču preteklo nedeljo je privabil v velikem številu volilce iz konjskega in tudi iz sosednjega slovenjgraškega okraja. Poročati je prišel kot poslanec ter se obenem predstavljat kot kandidat dr. Hohnjec. Ljudje so že prej v našem kraju po veliki večini bili pri Kmetiski zvezi in Ljudski stranki. Od zadnjih volitev je število naših pristašev narastlo ter dnevno narašča. Kar se jih je dalo zapeljati od hujškanja in obljub nasprotnikov, so spregledali ter se nam pridružili. Naj bo na dan volitev na volišču postavljenih še toliko volilnih škrinjic, za nas je in ostane samo ena škrinjica in sicer druga, na kateri bo pritrjena kandidatna lista Ljudske stranke s križem v slovenskih barvah.

V Vitanju je bil preteklo nedeljo shod Slov. ljudske stranke, ki je sijajno uspel. Obisk je bil izredno velik. Ze dolgo ni bilo pri nas shoda, ki bi bil tako obiskan. V tem se vidi moč naše stranke v Vitanju in v vseh občinah, ki tvorijo to župnijo in sosedne župnije. Poslanec dr. Hohnjec je ob veliki pozornosti vseh navzočih razpravljaj o programu Kmetiske zveze in Ljudske stranke ter o nasprotnikih tega programa, ki so obenem nasprotniki slovenskega ljudstva. Na njih tudi pada vsa odgovornost za razmere, vsled katerih trpi naš narod politično in gospodarsko. Ljudje se pri nas zavedajo važnosti razpisanih volitev ter bodo po ogromni večini glasovali za stranko slovenskega ljudstva in to je Slovenska ljudska stranka.

Galicijski pri Celju. V nedeljo, dne 11. t. m., popoldne se je vršil shod SLS pod milim nebom pred šolo. Shod je bil sijajno obiskan. Prišlo je tudi mnogo nasprotnikov iz vrst Samostojne. Govornik Uranjek iz Griž nam je v daljšem govoru razložil potrebo združitve vseh kmetov in delavcev skupaj v SLS. Dokazal je nam nepravilnost mnenja tistih volilcev, ki so pri zadnjih volitvah bili ogoljufani in nalogani od nasprotnih strank. Sklenili smo vsi kot en mož, da gremo dne 18. marca vsi na volišče in vržemo kroglico v drugo škrinjico, v škrinjico SLS. Govornik nam je dokazal, da gre danes pred vsem za našo nam tako zaželjeno rešilno avtonomijo Slovenije. Z velikim navdušenjem in odobravanjem in s prepričanjem, da gotovo zmaga pri volitvah SLS, smo se razšli.

Shod pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. je bil sijajna manifestacija za Slov. ljudsko stranko, odnosno Kmetisko zvezo in njen program. V mirnem in stvarnem govoru je orisal kandidat prof. Vesenjaka naloge bodoče skupščine in razpravljaj o gospodarskih in političnih vprašanjih in posebej o zakonodajni avtonomiji. Izmed navzočih je le veleposelnik Knez kot samostojnež poskušal z dvema vprašanjima motiti, pa je dobil jasen odgovor, da si ga bo gotovo zapomnil. Naj ga pove tudi nadučitelju, da prihodnjič kaj bolj pametnega skupaj stuhata. Shod je bil celo dobro obiskan, predsedoval mu je gospod Ivan Čuš, znan po svojem združnem delu. Zborovalci so naravnost izgnali Kneza ter se z navdušenjem izjavili za Kmetisko zvezo in njene kandidata.

Dornova pri Ptuj. Volilni shod prof. Vesenjaka se je krasno obnesel. Ne samo iz Dornove, tudi iz sosednih občin so prišli možje in mladeniči ter napolnili velike prostore Zagorškovih gostilne. Resni možje in mladeniči volilci so soglasno odobraval jasna izvajanja kandidatova o državnem gospodarstvu, državni upravi, novih nameravanih postavih in o programu KZ. Pošteni krščanski možje in mladeniči v Dornovi bodo pokazali na dan volitve, da je Dornova močan stebel naše stranke. Shod je vodil g. Fr. Čuš, odbornik KZ.